

Hallgatói Sikereség Támogató Program

HASIT

A *Dunaújvárosi Egyetem* már évekkel ezelőtt a hallgatói sikerességet állította középpontba.

Ennek erősítése érdekében indította el a Hallgatói Sikereséget Támogató (**HASIT**) projektjét, melynek fő célkitűzése egy új oktatási filozófia meghonosítása volt, amelynek részét képezi a tanulás- és egyben hallgatóközpontú környezet fejlesztése, a hallgatói motiváltság növelése, és a hallgatói lemorzsolódás csökkentése is.

Az intézmény egyik fő küldetése, hogy életrevaló hallgatókat neveljen, akik megállják a helyüket a munkaerőpiacon, akik felkészültek és bátran meg tudnak felelni a kihívásoknak.

De a *Dunaújvárosi Egyetem* nemcsak tudást ad át, hanem gyakorlatot is, és valami olyat, amit máshol nem feltétlenül kap meg a hallgató: támogatást.

Az egyetem szakemberei a **HASIT** elindítása előtt megvizsgálták, hogy milyen okok vezetnek a hallgatók lemorzsolódásához.

A vizsgálat megállapította, hogy sokszínű eszköztárral támogatni kell

a hallgatókat abban, hogy ezeket a problémákat sikeresen leküzdjék és sikeresen tudják folytatni tanulmányaikat a felsőoktatásban. Így született meg a **HASIT**, azaz a Hallgatói Sikereség Támogatása program.

A program elindulása után hamar érzékelhető volt a pozitív változás. Jelentősen nőtt azon hallgatók száma, akik sikeresen abszolválták tantárgyaikat. Az egyetem mindezt úgy tudta megvalósítani, hogy közben ragaszkodott az oktatás magas színvonalához és minőségéhez.

A **HASIT** program egyik fő eleme a szakmentori rendszer. A szakmentor oktatóknak az a feladata, hogy a hozzájuk rendelt – adott szakon, illetve tagozaton – tanuló hallgatók

csoportjait személyesen mentorálják, órarendbe helyezett szakmentori órák, illetve egyéni konzultációk által.

A szakmentori program a tanulmányi-tanulási tanácsadásra összpontosít elsősorban, ahol a szakmentor oktatók segítik a hallgatók zökkenőmentes beilleszkedését az egyetemi életbe, illetve támogatják őket a tanulással és a tanulmányaik folytatásával kapcsolatban felmerülő problémáik megoldásában.

A HASIT program másik fő eleme az **AVATAR**-rendszer. Az **AVATAR**-rendszer egy olyan informatikai alkalmazás, illetve monitoring rendszer, amely a lemorzsolódáshoz vezető mérhető tényezőket indikátorok formájában kezeli, és ezáltal képes a hallgatók eredményeinek,

aktivitásának és sikerességének mérésére, a hallgatók tanulmányi előrehaladásának grafikus ábrázolására, és a lemorzsolódás által veszélyeztetett hallgatók azonosítására. A Dunaújvárosi Egyetemen, az intézmény által használt többi tanulmányi- vagy tanulástámogató rendszerhez hasonlóan, az **AVATAR**-alkalmazásba is minden hallgató a saját (Neptun) azonosítójával léphet be. A rendszerben a hallgatók kiválaszthatják a nekik tetsző **AVATAR**-figurát, valamint saját felületük „arculatát”. A hallgatók **AVATAR**-figurája hétféle állapotot vehet fel, annak a függvényében, hogy a mérhető indikátorok alapján, mennyiben lehet elégedett vagy aggódó, tanulmányi előrehaladását illetően. A rendszerben a hallgatók nemcsak aktuális félévükkel, illetve határidős feladataikkal kapcsolatban kapnak tájékoztatást, hanem a teljes képzésüket, a mintatantervhez viszonyított haladásukat is nyomon követi az **AVATAR**-program. De a rendszerben nemcsak a hallgatók, hanem oktatóik is megjelennek, saját, hallgatói sikerességet támogató indikátoraik alapján, oktatói **AVATAR**-figuráikkal.

Az eddigi hallgatói és oktatói visszajelzések alapján a Dunaújvárosi Egyetem által kifejlesztett **AVATAR**-rendszer egy innovatív és modern alkalmazás, amely naprakész és hasznos információkat szolgáltat, mind a hallgatók, mind az oktatók számára, sikerességük támogatásának érdekében.

Kiadványunkban összegezzük mindazokat az eredményeket, amelyeket a Dunaújvárosi Egyetem HASIT-projektje valamint az MRK Lemorzsolódási Munkacsoportja az elvégzett munka nyomán fogalmazott meg a felsőoktatás-politika és a felsőoktatás intézményei, valamint más szereplői számára.

Megállapítások:

◆ A lemorzsolódás olyan mértékben érinti a magyarországi felsőoktatást, hogy mindenképpen közös összefogásra lenne szüksége a felsőoktatási intézményeknek, amelyet központi, szervezett megoldási javaslatokkal, ajánlásokkal lenne kívánatos támogatni.

◆ A lemorzsolódás problémájának kezelése megkerülhetetlen a felsőoktatás valamennyi szereplője számára, függetlenül az intézmények képzési profiljától vagy nagyságrendjétől.

◆ A hallgatói lemorzsolódás csökkentése érdekében kifejlesztett komplex rendszer a Dunaújvárosi Egyetem Hallgatói Sikerességet Támogató (HASIT) programja, amely jó gyakorlatként jelenhet meg más felsőoktatási intézmények számára is.

◆ A felsőoktatási szereplők közül nem hagyható figyelmen kívül az oktató sem, akinek szemlélete, attitűdje formálása által segítséget lehet nyújtani a lemorzsolódás elleni küzdelemben, és érdekeltté lehet tenni a lemorzsolódási problémák kezelésében.

◆ Több felsőoktatási intézményt érint, a passzív hallgatók reaktiválása, a munkaerő-piaci elszívó hatások csökkentésének kérdésköre, az informatikai képzések terén kiemelten hangsúlyosan jelentkező hallgatói lemorzsolódás.

◆ Összességében elmondhatjuk, hogy ezen kérdéseket nem lehet csupán intézményi szinten felvetni, hanem a felsőoktatási intézmények egymásban szövetségest találva hatékonyabban és eredményesebben tudnak együttesen fellépni a hallgatói lemorzsolódás csökkentésében.

Monitoring rendszer

◆ A sikeres hallgatómegtartás feltétele, hogy intézményikultúraszinten tudatosítsuk: a hallgatómegtartás mindenki feladata.

◆ Az oktatóknak különösen nagy szerepük van a hallgatók megtartásában, mivel ők azok, akik leggyakrabban és legnagyobb intenzitással állnak kapcsolatban a hallgatókkal.

A hallgatómegtartás kutatásának alapcélja, hogy egy hallgatómegtartó program alapjait fektessük le.

A sikeres hallgatómegtartás tehát összességében nem más, mint a hallgató sikeres szocializációja, nevelése és képzése, amely komplex, és holisztikus intézményes feladatkör.

Az AVATAR-alkalmazást a lemorzsolódás arányának csökkentése érdekében fejlesztettük. Szoros együttműködésben a szakmentori rendszerrel.

◆ A megvalósítás alapja egyrészt a hallgatói lemorzsolódás ténye-

zőinek feltárása, másrészt pedig egy olyan informatikai program kidolgozása, amely a hallgatók tanulmányi és egyéb, az egyetemi élettel kapcsolatos ügyeinek és feladatainak kezelését hivatott elősegíteni.

◆ A Monitoring rendszer azzal a céllal jött létre, hogy segítse a HASIT-projekt célkitűzésének megvalósulását, azaz csökkentse a hallgatói lemorzsolódás arányát a Dunaújvárosi Egyetemen. Az alprojektek sikerességének alapvető feltétele, hogy a programban résztvevő oktatók folyamatosan naprakész információkkal rendelkezzenek a hallgatók feladatairól, eredményeiről és tanulmányi állapotáról. Ennek teljesülése érdekében szükségessé vált a tanulmányi rendszerek adatainak folyamatos frissítése, valamint egy olyan interaktív rendszer kidolgozása, amely megkönnyíti az adatok elérését és felhasználóbarát kialakítása révén elősegíti a mindennapos használatot.

◆ A monitoring rendszer a hallgatók féléves előrehaladását a rendszer adataiból képzett indikátorok alapján vizsgálja. A felhasznált adatok közé tartozik a felvett és teljesített kredit-

pontok értéke, az egymásra épülő tantárgyak elmaradása, a tanulmányi átlag, a hiányzások száma, a szakdolgozat állapota, a nyelvi teljesítés, a további kötelezettségek teljesítésének állapota vagy a különböző online oktatási programok használata.

◆ Az indikátorok által meghatározott mérőszám a felhasználó számára avatarállapotok révén válik láthatóvá, amelyből hét különböző szerepel a programban:

◆ *haragos*, ◆ *aggódó*, ◆ *felszólító*, ◆ *szomorú*, ◆ *semleges*,
◆ *bizakodó*, ◆ *mosolygós*, ◆ *elégedett*, ◆ *boldog*.

◆ A rendszer működéséhez szükséges adatok elsődleges forrása a Neptun Egységes Tanulmányi Rendszer. Mivel az ebben a rendszerben rendelkezésre álló adatok nem elegendőek a HASIT-projekt feladatellátásának minden eleméhez, szükségessé vált bizonyos bővítések fejlesztése. Így kerültek a rendszerbe többek között a kurzusok jelenléti ívei vagy a félévközi számonkérések eredményei.

◆ A Monitoring rendszer hallgatói, oktatói és szakmentori bejelentkezéssel elérhető funkciói eltérnek egymástól. Megegyeznek abban, hogy az alaprendszeren túl rendelkeznek további modulokkal, amelyek azonban felhasználói típusonként szintén különböznek. A hallgatók által kezelt további modulok a Naptár-modul, az Értesítések-modul, a Faliújság-modul, a Hirdetőfal-modul, a Szűrő-modul és az Adatexport-modul.

Alaprendszer

Avatarhoz kapcsolódó
modulok

Kommunikációs
modulok

Adatkezeléssel
kapcsolatos modulok

Karrier

Naptár

Faliújság,
hirdetőfal

Értesítések

Szűrő,
adatexport

Diagram,
kimutatás

◆ Az oktatók által kezelt további modulok a Naptár-modul, az Értesítések-modul, a Faliújság-modul, a Hirdetőfal-modul, a Szűrő-modul és az Adatexport-modul.

◆ A szakmentorok által kezelt további modulok a Naptár-modul, az Értesítések-modul, a Faliújság-modul, a Hirdetőfal-modul, a Szűrő-modul és az Adatexport-modul.

◆ A rendszer bevezetésének rövid távon várható eredménye, hogy az átlagtól elmaradó hallgatók és szakok eredményei gyorsan kimutathatóvá válnak, egyszerűsödik a hallgatói és tanári kommunikáció, ami pozitív hatást gyakorol a segítségkérsésre és segítségnyújtásra, és felhívja

a figyelmet a teljesítendő feladatokra, ezáltal azok nem kerülnek a teljesíteni kívánó személy látókörén kívülre.

◆ A Monitoring rendszer használatának legnagyobb előnye abban nyilvánul meg, hogy minden adat egy felületen, a kívánt struktúrában

jelenik meg, áttekinthető formában. Így a Monitoring rendszer a már esetenként létező VIR-rendszert ki tudja egészíteni vagy akár leváltani egy könnyen kezelhető és szerkeszthető felülettel.

◆ A rendszer használatának további előnye, hogy a hallgató félévközi eredményeit, tanulmányi előmenetelét befolyásoló összes eredmény követhetővé válik: úgy a hallgató, mint a szakmentor figyelemmel tudja követni a hallgató életútját.

◆ A hallgatók számára a HASIT biztosítja az egységes megjelenítést: a hallgató minden eredménye, feladata egy helyen láthatóvá válik, függetlenül attól, hogy az adott tárgyat ki oktatja. Gyorsan át tudja tekinteni a képzés teljesítéséhez még hiányzó tárgyakat és az eddigi eredményeit, kiemelve azokat, amelyekre még koncentrálnia kell. Az automatikus emlékeztetés, a figyelmeztetést küldő funkció használata pedig biztosítja, hogy a feladatokról ne feledkezzen meg a hallgató.

◆ A monitoring rendszer a szakmentor munkáját is segíti, hiszen minden szükséges információt megkap a szakmentor a hallgatókra vonatkoztatva, összesítve és kiemelve a figyelmet igénylő hallgatókat. Egyéni szűrők használatával pedig a szakmentor képessé válik a saját prioritásának megfelelő szűrők használatára.

◆ A monitoring rendszer használata képes a hallgatói lemorzsolódás csökkentésére azáltal, hogy az indikátorok használatával a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett hallgatók még a lemorzsolódás előtt a szakmentor látókörébe kerülnek, aki még idejében képes a lemorzsolódás csökkentésére.

◆ Összességében intézményi szinten az adminisztrációs folyamatok értelmet nyernek, hiszen mindenki szívesebben rögzít egy olyan rendszer számára adatot, amely azt számára hasznos módon feldolgozza. Ezáltal intézményi szinten erősödik az adminisztrációs fegyelem.

Szakmentori rendszer

◆ A Szakmentori rendszer kialakításához elengedhetetlen egy, a munkát koordináló munkacsoport kialakítása, melynek irányítója a szakmentori rendszer vezetője; az ő útmutatásai alapján kerül kidolgozásra a mentori program.

◆ Döntő szempont – amelyet nagyon alaposan érdemes átgondolni – a mentor és mentorált összeférhetősége, mivel ezen múlik a mentorálás hatékonysága. Ennek eldöntéséhez használhatunk bármilyen empirikus vizsgálati módszert. Jó, ha tudunk valamit a mentor szakmai elfogadottságáról, kapcsolatrendszerének minőségéről és mennyiségéről. Tudjuk meg, milyen attitűdjei vannak, mennyire nyitott. A mentor legyen sikerorientált, hogy a menetközben felmerülő problémákat le tudja küzdeni. A mentorálás sikere nagyban függ majd attól, milyen információkat kapunk ezekről a területekről.

◆ Akár van hivatalos mentorképzés, akár csak a mentorálás megkezdése előtt csupán egy beszélgetés történik a potenciális mentorról, a mentornak titoktartási kötelezettséget kell vállalnia a mentorálás során megtudott tényekre, személyes adatokra vonatkozóan.

◆ A mentorok felkészítése történhet egy bevezető tréning keretében, melynek célja a mentorok személyiségének és kommunikációs készségeinek a fejlesztése a sikeres mentoráló kapcsolat érdekében. Bár az is igaz, hogy egy tréningtől senki sem lesz automatikusan jó mentor, de ez módot ad egy potenciális mentornak a vele szembeni elvárások megismerésére, és arra, hogy eldöntse, valóban neki való feladat-e a mentorálás.

E tréningek általában három területet ölelnek fel:

(1) tájékoztatás a feltételekről, formáságokról, gyakorlati kérdésekről, a mentorálás értékeléséről, (2) a mentorálandó megértése – fiatalok-ról lévén szó –, a hatékony kommunikáció érdekében fontos a korosztály fejlődési jellegzetességeinek megismerése, (3) a mentor-mentorált-kapcsolat kezelése – milyen legyen az első találkozás, milyen szoros legyen a kapcsolat a mentorálttal, miként modellálja a mentor a szakmai viselkedést, mit tegyen, ha nem jön el a fiatal a megbeszélt időpontban.

A tréning egyik célja a jól működő interperszonális kapcsolathoz elengedhetetlen készségek, kompetenciák elsajátítása. Okvetlenül ölelje fel az alábbi témákat:

(1) Miként tudja a mentor segíteni a fiataalt abban, hogy céljait megfogalmazza anélkül, hogy a mentor tűzné ki ezeket. (2) Hogyan vezesse rá a fiataalt a céljaihoz vezető hatékony utak megtalálására, határidők kijelölésére, önreflexióra. (3) Hatékony tanulási szokások, tanulásmódszertan. (4) Értő figyelem, énüzenetek használata, bizalomépítés, bátorítás, ösztönzés, kockázatmenedzselés, előítéletmentes hozzáállás. (5) Korrekt és előítéletmentes visszajelzés adása, melybe még az is beletartozik, miként tudjuk kedvesen és nem elítél-

ően kifejezni azt, hogy „tévedtél”. A jó gyakorlatok elemzésekor megállapították, hogy a visszajelzés a pozitív mentoráló kapcsolat kialakításában lényeges szerepet játszik.

◆ A képzésnek több területre is ki kell térnie. A pszichológiai és pedagógiai képzés mellett szükség van arra is, hogy az intézmény szabályzatait megismertessük a mentorokkal, valamint pontos információkat adjunk arról, hogy mit és hol lehet elintézni, hogy megfelelően tudják segíteni a hallgatókat

◆ A képzésnek ki kell térnie esettanulmányok megbeszélésére is, hiszen ezek az esettanulmányok segíthetik a mentorokat abban, hogy a későbbiekben felmerülő problémákat könnyebben megoldhassák.

◆ A szakmentorok felkészítése hozzájárul munkájuk sikerességéhez – megelőzhetjük a mentorok kiegészét.

3. ALPROJEKT

Képzők képzése

A „Képzők képzése” alprojekt abban segít, hogy a résztvevő betekintést nyerjen a legújabb pedagógiai kutatásokra épülő elméleti megállapításokba és megismerje a most a felsőoktatásban lévő nemzedékek sajátosságait.

Az új pedagógiai szemléletmódra építve új tanári szerep meghatározására és bizonyítottan hatékony módszertan kidolgozására, adaptálására vállalkoztunk, melyet a „Képzők képzése” program magában foglal. Alapul véve a **Z-generáció** jellemzőit, a szabadság, a dinamizmus, a kezdeményezőkészség, a gyakorlati szemléletmód dominánsan jelenik meg ennél a korosztálynál. A tanárnak a szerepmegvalósításában a közvetlenebb, az oktató-hallgató interakcióra nagyban támaszkodó mentori, facilitatori viselkedést kell előtérbe helyezni.

A **Z-generáció** sajátosságaiból adódó igények – élményszerű, tapasztaláson alapuló közvetlen, interaktív oktatási forma – elsősorban a csoportdinamikát a középpontba

helyező tapasztaláson alapuló tréningek módszertanával mutat összhangot. A felkínált szemléletmód és módszertani repertoár teljes mértékben igazodik a **Y- és Z-generáció** sajátosságaihoz, ezáltal lehetőséget teremt az oktatás eredményességének növelésére. Ugyanakkor ahhoz, hogy az oktató élni tudjon ezen lehetőséggel, személyében (is) alkalmassá kell válnia arra, hogy hitelesen képviselje ezt a szemléletmódot (értékrendet). Ennek elősegítésére dolgoztuk ki a **Burnout-prevenció – Tanári reziliencia erősítése** című képzésünket.

A képzés alapfeltevése szerint teljes életet élő, nyitott és kreatív fiatalokat csak teljes életet élő, nyitott és kreatív tanárok képesek nevelni. „**Az oktatási rendszer csak olyan jó, mint a tanárok, akik alkotják,**” azaz a jó tanár az oktatási rendszer legfontosabb eleme. A nemzetközi kutatások eredményeinek tükrében bátran kijelenthető az is, hogy kevésbé számít az, hogy mit tanít a tanár, sokkal fontosabb az, hogy azt hogyan teszi.

Az új generációk tanulási igényeihez igazodó módszertani megújulással együtt járó **új tanári szerepmegvalósítás** a felsőoktatásban is empátiát, rugalmasságot és nyitottságot követel az oktatóktól. Ezek megléte azonban nem elsősorban elhatározás, szándék vagy módszertani „előírás” kérdése, hanem a tanár lelki állapotától függ.

Milyen lelkiállapotban vannak a tanárok?

Külföldi vizsgálatok alapján az európai pedagógusok 60–70%-a tartós stressztől, 30%-a pedig **kiégés-szindrómában** szenved. A kiégés elsősorban a fiatalabb (24–40 év közötti) pedagógusokat veszélyezteti és körükben a pályaelhagyás mértéke is nagyon magas (30–40%).

A **tartós stressz** hatására kialakuló kiégésszindrómát a saját személyre, munkára, illetve másokra vonatkozó negatív attitűdök és az empátia elvesztése jellemzik. A tanár tehát képtelenné válik egy olyan elfogadó és inspiráló tantermi légkör megteremtésére, amiben szabad hibázni, lehet a hibákból tanulni és öröm fejlődni. A túlterhelt vagy kiégett tanár erre képtelen.

A módszertani megújulás egyik alapfeltétele ezért az **oktatók rezilienciájának (lelki ellenálló képességének) a fejlesztése**, az oktatók támogatása az új tanári szerep eredményes megvalósításában a felsőoktatásban.

A hallgatói motiváció erősítése

4. ALPROJEKT

A lemorzsolódás csökkentésében kiemelkedő szerepe van a hallgatók tehetséggondozó programba történő bevonásának. A felzárkóztató és tehetséggondozó programba való csatlakozás önkéntes.

- ◆ A tájékoztatásban fontos szerep jut a HÖK tagjainak, a szakkollégiumok vezetőinek és az oktatóknak.

- ◆ Tevékenységük alapját a szakmai programban meghatározott magas szintű szakmai képzés, a témavezetők által irányított, segített egyéni kutatómunka alkotja. A hallgató és a mentortanár kapcsolata meghatározó a szakmai és tudományos munka szempontjából. A cél az, hogy a szakkollégiumokban szerzett impulzusok hatására a diákok minél nagyobb számban kezdjenek tudományos diákköri munkákkal foglalkozni, kutatási projektekbe becsatlakozni.

- ◆ A kutatás eredményeképpen a tehetséggondozó program fejlesztésére a következő javaslatok születtek:

- ◆ A Tehetséggondozó Programban végzett tevékenység igazolására egy egységes igazoló lap bevezetése szükséges.

- ◆ A munkatapasztalat validálásának mintájára lehetőséget kell biztosítani a szakkollégiumi munka beszámítására a hallgató értékelésébe a konzulens/mentor javaslata alapján.

- ◆ Be kell vonni az ipari partnereket a tehetséggondozás folyamatába, ennek segítségével a hallgatókat havi ösztöndíjban kell részesíteni.

- ◆ Meg kell erősíteni a hallgatók integrálását a kutatási feladatokba, publikációs tevékenységekbe.

- ◆ Lehetőséget kell biztosítani a saját tudományterületükön kiemelkedő előadók meghívására, a hallgatók motivációjának erősítése érdekében.

- ◆ Fokozni kell a levelezős hallgatók programba történő bevonását.

- ◆ Több lehetőséget kell biztosítani a tehetséggondozottak életpályájának a bemutatására.

◆ Biztosítani kell, hogy annak a hallgatónak, aki OTDK-n kiemelkedő eredményt ér el, annak ne kelljen szakdolgozatot védenie.

◆ Fokozni kell a legtehetségesebb hallgatók konferenciákon való részvételét.

◆ Biztosítani kell az kedvezményes tanrendet a tehetséggondozásban kiemelkedő teljesítményt nyújtó hallgatók számára.

◆ A több fórumon eredményt elért, tehát már bizonyított hallgatók, a konzulensek vezetésével hozzáférhessenek bizonyos összegekhez, amelyet a további publikációk finanszírozására, konferencián való részvételre és eszközvásárlásokra fordíthatnak.

◆ A mentorok szerepe kulcsfontosságú, így szükséges képezni, foglalkoztatni és ösztönözni őket az új kutatási eredmények integrálására a napi munkába.

◆ Órakedvezmény biztosítása a mentornak.

◆ Nagyobb hangsúlyt kell helyezni a végzett hallgatók előadásaira, saját kutatási eredményeik publikálására.

◆ A programok sikeres megvalósításához a felsőoktatási intézmények által felkínált lehetőségek pontos megfogalmazása, kétoldalú együttműködési megállapodások kötése és konkrét kapcsolattartók kijelölése szükséges.

◆ A kapcsolatok kiszélesítése hosszú távon eredményezheti a tudatosabb intézmény- és szakválasztást, ezzel a lemorzsolódás egyik, több felsőoktatási intézmény számára is problémát jelentő tényezője javítható: az átjelentkező (szakot, illetve intézményt váltó) hallgatók száma csökkenthető, és a képzés során a motivációjuk növelhető.

Mérések, kutatások

5. ALPROJEKT

A szokásos kompetencia-felosztás szerint a két nagy csoportot az **általános**, (alap- és kulcskompetenciák), valamint a **szakmai**, értelmezésünkben szaktárgyi kompetenciák alkotják.

Mit érdemes megtudni oktatóinktól?

Javasoljuk, hogy az oktatók megkérdezésével mérjék fel azokat az alap- és kulcskompetenciákat, amelyek a sikeres tanulmányokhoz az oktatók véleménye szerint az adott intézményben, karon, szakon szükségesek. A megszerzendő információ lényegét az alkotná, hogy az oktatók milyen fontosságot tulajdonítanak az egyes kompetencia-területeknek.

A vizsgálati eredmény a hallgatói kompetenciák tanulmányozásához két oldalról is hozzájárulhat: egyrészt útmutatást ad ahhoz, hogy milyen típusú kompetenciák vizsgálatára érdemes helyezni a hangsúlyt a hallgatók körében az oktatói elvárások oldaláról, másrészt azt is megtudhatjuk, hogy az oktatók hogyan véleked

nek általánosságban hallgatóik alap- és kulcskompetencia szintjéről.

Az egyes kompetenciákkal kapcsolatos elvárás, illetve hallgatóiszintbecslés óhatatlanul befolyásolja az oktatók előítéleteit, ha vannak ilyenek, de jó esetben segít abban, hogy a vélt hallgatói kompetenciaszinthez igazítsák a tananyag felépítését és az alkalmazott oktatási módszereket.

Javasoljuk, hogy az intézmény (kar, szak) saját vizsgálata terjedjen ki arra, hogy az oktatók a tanulás sikeréhez szükséges tulajdonságokban, tapasztaltak-e változást az elmúlt években. Ha túl sok negatív változást jeleznének a vizsgálat résztvevői, akkor érdemes számukra olyan tréninget szervezni, ami segít a megváltozott hallgatói jellemzők kezelésében.

A szakterülethez tartozó belépőkompetenciák vizsgálatához javasoljuk a középiskolai követelményekből való kiindulást. Amennyiben a belépéshez emelt szintű érettségi kötelező, akkor az oktató kollégák nyilatkozhatnak arról, hogy az érett-

ségi követelmények közül melyeket tartják az általuk tanított tárgyakban fontos alapozónak. Ez az információ alapul szolgálhat a szakmai felzárkóztató képzések hangsúlyainak elhelyezéséhez, de kiindulásul szolgálhat a belépő hallgatók szakmai előismereteinek vizsgálatához is.

Hallgatóink jellemzői – sikerek és kudarcok előjelei

A hallgatói lemorzsolódás csökkentéséhez, az optimális idő alatt teljesített sikeres tanulmányokhoz fontosnak tartjuk, hogy olyan információkat szerezzünk hallgatóinkról, amelyek hozzájárulnak egy jól működő támogatórendszer kialakításához.

Mivel minden hallgató részt vesz majd az országos kompetencia-vizsgálatban, javaslataink erre épülnek, és ehhez ajánlunk kiegészítő vizsgálatokat.

A hallgatók körében végzett vizsgálatoknak célszerű lenne kiegészíteni a bevezetendő országos kompetenciamérés adatait és eredményeit a hallgatók önreflexióival, céljaik és már elért teljesítményeik (pl. emelt szintű érettségi, nyelvvizsga) alapján.

Beiktathatók a hallgatói vizsgálatokba olyan kérdéskörök, amelyek a tanulási képességekkel kapcsolatosak, pl. a szakmai előadások megértése, önálló tananyag-feldolgozás magyar és idegen nyelven stb., de érdemes tanulmányozni azt is, hogy

a hallgatók mennyire készülnek arra, hogy tanulmányaikat az optimális időn belül sikerrel befejezzék (szakdolgozat, nyelvvizsga, időben letett vizsgák stb.).

A külső, más módon csak nehezen azonosított problémák, mint a tanulmányok anyagi feltételeinek támogatása vagy ennek hiánya szintén fontos információ a lemorzsolódás elkerüléséhez és a sikeresség támogatásához.

Javasoljuk továbbá, hogy az oktatói vélemények alapján legfontosabbnak ítélt kompetencia-területeken az országos mérést kiegészítő vizsgálatokat is érdemes végezni, valamint nagyon hasznosak a belépő szakmai kompetencia-mérések is a hallgatók körében felzárkóztató képzések szervezéséhez.

Felsőoktatási tanácsadás

6. ALPROJEKT

A HÖÖK-FETA-részprojekt a felsőoktatási tanácsadáshoz kapcsolódó területekről gyűjtött adatokat, amelyek eredményeképpen nem csak helyzetképet rajzoltak fel, hanem arra építve javaslatokat is kidolgoztak. Az átfogó fejlesztési irányok minden esetben a felsőoktatás-tanácsadás egészét érintik, míg a speciális javaslatok elsősorban valamely, a tanácsadáshoz kapcsolódó, kiemelt fontosságúnak ítélt rész- vagy határterületet.

Átfogó javaslatok

a. *A felsőoktatási életvezetési tanácsadás szervezeti, finanszírozási és minőségbiztosítási hátterének rendezése.* A legmeghatározóbb probléma a szolgáltatás iránti kereslet és kínálat egyenlensége a felsőoktatási intézmények között. Ezért egyszerre tapasztalhattuk a hallgatói közösség szol-

gáltatással kapcsolatos információhiányát vagy magának a szolgáltatásnak a teljes hiányát.

b. *A felsőoktatási tanácsadásban dolgozók szakmai támogatásának fejlesztése: kliens-nyilvántartási és monitoring rendszer, továbbképzés, szupervízió.*

Támogatjuk a kliensekkel kapcsolatos előrehaladás adminisztrációját. Javasolt formája egy egységes monitoring rendszer, amely kellő jogosultsági szintekkel, biztonságosan vezetni a kliensek útját és képes visszajelezni a tanácsadók eredményességéről.

Az adminisztrációs teher csökkentése mellett szakmai fejlődés biztosítása a másik kiemelt terület.

A hallgatók által megnevezett akadályok, nehézségek köre folyamatosan változik, ezzel együtt hazai és nemzetközi jó példák jelennek meg, amelyek hathatós választ tudnak kínálni a megküzdési problémákra.

A hatékonyságnövelés egyik építőköve, hogy a tanácsadóknak képzéseken keresztül biztosítjuk a legmegfelelőbb eszközt az aktuális hallgatói problémák kezeléséhez.

A harmadik terület a tanácsadók megfelelő mentálhigiénés állapotának biztosítása esetmegbeszélők és szupervíziós alkalmak segítségével.

A háromféle támogatás egyaránt képes a segítségnyújtás hatékonyságát növelni. Javaslatunkban szerepel egy központi szervezet létrehozása, amely képes a fajlagos költségeket minimalizálva biztosítani a fentiekben bemutatott támogató eszközöket.

C. Adatalapú tervezés a hallgatói sikeresség támogatásában.

A tanácsadás területétől függetlenül kijelenthetjük, hogy a felsőoktatás jelentős adathiánnyal küzd a puha adatok tekintetében. Az adminisztratív adatbázisok nem képesek információt nyújtani a társadalmi-anyagi-, szociális háttérrel. A lemorzsolódás elsődleges okait azonban ezen háttérváltozókban lehet tetten érni. Ezért az intervenciók tervezett bevetéséhez szükséges, hogy felmérésekkel ezekről a területekről is rendelkezünk információkkal.

Speciális javaslatok

a. Kortárscsoportok bevonása a segítségre szoruló hallgatók iránymutatásába.

Az adatgyűjtés igazolta, hogy a vizsgált 29 intézményben sok

különböző célú, alapítású, működésű kortárscsoport működik. A közös bennük, hogy a hallgatói közösségbe beágyazódva végzik tevékenységüket. Ezt a beágyazottságot más intézményi egységek nem is tudják biztosítani, és ezek reprodukálhatósága is kérdéses, hiszen ezek alapvetően alulról építkező, önszerveződő csoportok.

b. A felsőoktatási tanácsadók alkalmazása a munkavállalók mentálhigiénés egészségének megőrzésében.

Sok felsőoktatási munkavállaló az oktatóktól kezdve az adminisztrációs területen dolgozókig megterhelőnek érzi a személyközi interakciók által generált leterheltséget, amely hosszú távon kiégéshez, a munkamorál csökkenéséhez és – tovább gyűrűzve a hallgatók felé – elégedetlenséghez, félreértésekhez vezethet. Ezért – és az adatgyűjtésben feltárt igények alapján – szükség van a humán területen dolgozó, gyakori hallgatói interakciókban részesülő munkavállalók támogatására.

A HASIT^{DUE} következő fázisa

A **HASIT^{DUE}**-projektünk egy jelentős szakasza itt lezárult, ugyanakkor a munkálatok nem fejeződtek be, hiszen a projekt következő fázisában bízva a programot folytatjuk, egyrészt a saját intézményünkben való munkálatokban, másrészt a program más felsőoktatási intézményekben való bevezetését is szorgalmazzuk.

◆ A projekt következő szakaszában az 1. fázisban kifejlesztett **HASIT^{DUE}**-rendszer bevezetése történik meg a Dunaújvárosi Egyetemen, amely a következőket jelenti:

◆ Monitoring rendszer (**HASIT^{DUE}**-AVATAR-program) bevezetése, „éles tesztelése”, majd továbbfejlesztése (rendszer továbbfejlesztése: grafika fejlesztése, funkciók bővítése, felsőoktatásban használt rendszerekkel való kompatibilitás, adatszűrések és adatkonvertálások fejlesztése, Moodle-fejlesztés, stb.)

◆ Szakmentori rendszer fejlesztése (szakmentori rendszer átalakítása, szakmentorok számára képzések szervezése, szakmentorok díjazása).

◆ Oktatók fejlesztése: „HASIT-oktatók” (oktatók számára képzések szervezése, oktatásmódszertani fejlesztő képzések, coaching).

◆ Hallgatói motiváció erősítése (hallgatói motiváció erősítését szolgáló elemek bevezetése, eszközök támogatása).

◆ Felmérések, bemeneti tesztek bevezetése, kiértékelése, továbbfejlesztése (a **HASIT^{DUE}** KIT-ben megfogalmazott felmérések, bemeneti tesztek alkalmazása, kiértékelése; kérdőívek, módszertani anyagok készítése; továbbfejlesztés, pl. előfelmérések és teljes intézményeket érintő mérések ütemezésének, módszertanának tervezése, kipróbálása).

◆ Speciális, hallgatói lemorzsolódással összefüggő kérdések, területek vizsgálata (külföldi és hátrányos helyzetű hallgatók lemorzsolódásának vizsgálata; munkaerőpiac korai elszívó hatásának vizsgálata a hallgatói lemorzsolódásra).

◆ **HASIT^{DUE}** KIT fejlesztése.

A projekt eredményeinek továbbvitelét kívánjuk megvalósítani, azaz a **HASIT^{DUE}**-modell moduljainak továbbfejlesztését más felsőoktatási intézmények számára, amelyben sor kerül az új intézményi verziók tesztelésére, bevezetésre való előkészítésére.

◆ A hallgatói lemorzsolódás csökkentése a felsőoktatásban kiemelt feladatként kezelendő.

◆ Ezen cél elérése érdekében a Dunaújvárosi Egyetemen elindított HASIT-projekt továbbfejlesztése jó alapot képezhet a többi magyar felsőoktatási intézmény számára is.

◆ A tervezett fejlesztések elsődleges prioritása, hogy az elérni kívánt célokkal – amelyeket a projektelemek maximálisan támogatnak – egy minőségi, és nem mennyiségi irányú változás történjen a magyar felsőoktatásban.

A kiadvány megjelenését támogatta:

Készült az EMMI
**Felsőoktatási
Struktúraátalakítási Alap**
támogatásával

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

DFGFGDFGDFGDFGDFGDF
SZERZŐDÉSSZÁM:
14449-2/2016/INTFIN

DUNAÚJVÁROSI EGYETEM
www.uniduna.hu
D=U=E PRESS

Kiadóvezető Németh István

Felelős kiadó Dr. habil András István rektor

Felelős szerkesztő Nemeskéry Artúr

Tördelés Duma Attila

Készült a HTSART nyomdában

Felelős vezető Halász Iván

ISBN 978-963-9915-81-7